

THỰC TRẠNG THAM GIA PHÒNG CHỐNG DỊCH COVID-19 CỦA NHÂN VIÊN Y TẾ TẠI MỘT SỐ BỆNH VIỆN TUYẾN TỈNH/ THÀNH PHỐ NĂM 2021 - 2022

Lê Minh Giang✉, Đặng Thị Hương, Đỗ Nam Khánh, Hoàng Thị Hải Vân

Trường Đại học Y Hà Nội

Nghiên cứu được tiến hành trên 287 nhân viên y tế công tác tại một số bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố tại 7 tỉnh/thành trọng điểm về dịch COVID-19 nhằm mô tả thực trạng quá trình tham gia chống dịch năm 2021 - 2022 của nhóm đối tượng này. Nghiên cứu được thực hiện theo phương pháp mô tả cắt ngang. Kết quả nghiên cứu cho thấy nhiệm vụ của hầu hết nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố khi tham gia chống dịch là điều trị và chăm sóc bệnh nhân. Tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn các kiến thức ứng phó với dịch COVID-19 đều đạt mức cao (> 65%), đặc biệt là nội dung sử dụng vật dụng phòng hộ cá nhân (PPE) đúng cách. Việc cung cấp đồ bảo hộ cá nhân cho nhân viên y tế cũng được đảm bảo trong suốt quá trình tham gia chống dịch (90 - 99%), tuy nhiên sự hỗ trợ về mặt hậu cần của năm 2022 được đánh giá ít đầy đủ hơn so với năm 2021. Nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố trải qua nhiều vấn đề lo lắng trong lần đầu tham gia chống dịch năm 2021. Sau quá trình thích nghi, các mối lo lắng và cảm xúc tiêu cực của nhân viên y tế có xu hướng giảm bớt trong năm 2022.

Từ khóa: Nhân lực y tế, tuyến tỉnh/thành phố, COVID-19.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sự bùng phát và lây lan của bệnh COVID-19 trên toàn cầu đã làm gia tăng gánh nặng cho hệ thống y tế của mỗi quốc gia, đặc biệt là các quốc gia có thu nhập thấp hoặc trung bình-thấp.¹ Tại Việt Nam, để bảo đảm mục tiêu chung của toàn ngành y tế về phòng chống và kiểm soát dịch bệnh, nhân lực y tế ở cả khối dự phòng và điều trị phải đảm nhận các nhiệm vụ chuyên môn nặng nề và đương đầu khối lượng công việc chưa từng có.

Đầu năm 2021 - dịch COVID-19 có nguy cơ bùng phát trên diện rộng, hệ thống các cơ sở điều trị COVID-19 trên cả nước đối mặt với thách thức lớn về chuyên môn khi phải kiểm soát tỷ lệ bệnh nhân tăng nặng và tử vong trong

bối cảnh hiểu biết về bệnh còn hạn chế, vắc xin chưa được đưa vào tiêm chủng rộng rãi và tỷ lệ tử vong ở nhiều nước trên thế giới ở mức cao.² Sự thiếu hụt nhân lực y tế khối ngành lâm sàng, đặc biệt là chuyên ngành hồi sức tích cực, nội khoa và truyền nhiễm từ đó cũng bộc lộ ngày càng rõ rệt. Trước diễn biến phức tạp của làn sóng dịch COVID-19 lần thứ 4, một cuộc huy động nhân lực y tế lớn nhất trong lịch sử đã diễn ra theo lời kêu gọi của Chính phủ và Bộ Y tế. Chỉ trong chưa đầy 2 tháng, đã có hơn 14.500 nhân viên y tế từ khắp cả nước được huy động tham gia hỗ trợ chống dịch tại Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh miền Nam.³ Sự có mặt kịp thời và hiệu quả của nhân lực y tế được điều động cùng với sự nỗ lực không ngừng của lực lượng y tế tại chỗ đã góp phần giúp Việt Nam đẩy lùi đại dịch. Tuy nhiên, để có được thành quả đó, nhân viên y tế đã phải trải qua thách thức lớn liên quan đến việc thiếu sự chuẩn bị, tâm lý, thiếu vật tư, trang thiết bị và tình trạng kiệt sức vì công việc.⁴ Hiện

Tác giả liên hệ: Lê Minh Giang

Trường Đại học Y Hà Nội

Email: leminhgiang@hmu.edu.vn

Ngày nhận: 28/07/2023

Ngày được chấp nhận: 22/08/2023

đã có một số nghiên cứu tìm hiểu về thực trạng nhân lực y tế tuyến huyện và xã trong công tác phòng chống dịch COVID-19 năm 2021 - 2022 như nghiên cứu của Khổng Văn Cường hay Trần Thanh Thúy và cộng sự, tuy nhiên, đối với nhân lực y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/TP, chưa có kết quả cụ thể nào được trình bày.^{5,6} Do vậy, chúng tôi thực hiện nghiên cứu “Thực trạng tham gia phòng chống dịch COVID-19 của nhân viên y tế tại một số bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố năm 2021 - 2022” nhằm bước đầu mô tả về đặc điểm công việc và một số vấn đề tâm lý mà nhân viên y tế tại một số bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố của Việt Nam gặp phải trong quá trình tham gia phòng chống dịch COVID-19 năm 2021 - 2022. Kết quả nghiên cứu góp phần cung cấp bằng chứng.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP

1. Đối tượng

Tiêu chuẩn lựa chọn

Nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố trực tiếp tham gia phòng chống dịch COVID-19 trong năm 2021 - 2022 đồng ý tham gia nghiên cứu.

Tiêu chuẩn loại trừ

Nhân viên y tế vắng mặt tại thời điểm điều tra thu thập số liệu.

2. Phương pháp

Thiết kế nghiên cứu

Nghiên cứu mô tả cắt ngang.

Địa điểm nghiên cứu

8 bệnh viện đa khoa tuyến tỉnh/thành phố thuộc 7 tỉnh/thành (Hà Nội, Bắc Ninh, Bắc Giang, Nghệ An, Đắk Lắk, Bình Dương, Kiên Giang).

Thời gian thu thập số liệu

Từ tháng 5 - tháng 10/2022.

Chọn mẫu và cỡ mẫu

Nghiên cứu sử dụng số liệu thứ cấp của

đề tài khoa học công nghệ cấp Bộ Y tế “Đánh giá và dự báo nguồn nhân lực y tế ứng phó có hiệu quả với COVID-19 ở Việt Nam”. Phương pháp chọn mẫu nhiều giai đoạn được áp dụng cho cả đề tài. Tổng số nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố tham gia nghiên cứu là 287 người, bao gồm: Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bình Dương (22), Bệnh viện Đa khoa tỉnh Kiên Giang (22), Bệnh viện Đa khoa khu vực Tây Nguyên (21), Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bắc Giang (21), Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bắc Ninh (22), Bệnh viện Hữu nghị Đa khoa Nghệ An (20), Bệnh viện Thanh Nhàn (91) và Bệnh viện Đức Giang (68).

Biến số/chỉ số nghiên cứu

Các biến số, chỉ số được trình bày trong nghiên cứu bao gồm tỷ lệ nhân viên y tế được tập huấn các kiến thức ứng phó với dịch COVID-19, tỷ lệ nhân viên y tế thực hiện các nhiệm vụ khác nhau trong quá trình tham gia chống dịch, tỷ lệ nhân viên y tế được hỗ trợ về phương tiện phòng hộ cá nhân và hậu cần khi tham gia chống dịch và tỷ lệ nhân viên y tế gặp phải các vấn đề lo lắng trong quá trình tham gia chống dịch.

Phương pháp thu thập số liệu

Phòng vấn nhân viên y tế được chọn bằng bộ câu hỏi định lượng do đề tài xây dựng dựa trên các tài liệu tham khảo và được chỉnh sửa sau khi điều tra thử. Việc phỏng vấn được thực hiện bởi các điều tra viên là cán bộ và học viên sau đại học của trường Đại học Y Hà Nội, bằng máy tính bảng thông qua phần mềm REDCap.

Xử lý số liệu

Số liệu được làm sạch, xử lý và phân tích bằng phần mềm STATA 15.0 (StataCorp, Texas, USA). Phương pháp thống kê mô tả (tính giá trị trung bình, độ lệch chuẩn để mô tả biến số định lượng và tính số lượng, tỷ lệ để mô tả biến số định tính).

3. Đạo đức nghiên cứu

Nghiên cứu là một phần của đề tài nghiên cứu khoa học công nghệ cấp Bộ Y tế “Đánh giá và dự báo nguồn nhân lực y tế ứng phó có hiệu quả với COVID-19 ở Việt Nam” (5769/QĐ-BYT ngày 20/12/2021). Nghiên cứu được phê duyệt bởi Hội đồng Đạo đức trong nghiên cứu Y sinh học, Trường Đại học Y Hà Nội (756/GCN-HĐĐNCYSSH-ĐHYHN ngày 14/02/2023).

Tất cả nhân viên y tế tham gia nghiên cứu đều được cung cấp đầy đủ thông tin và đồng ý tham gia nghiên cứu.

III. KẾT QUẢ

Tổng số nhân viên y tế tại các bệnh viện tỉnh/thành phố tham gia nghiên cứu là 287 người, trong đó số nhân viên y tế tham gia chống dịch năm 2021 và 2022 lần lượt là 274 và 221 người.

Bảng 1. Nhiệm vụ của nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/TP khi tham gia chống dịch

Nhiệm vụ	Năm 2021		Năm 2022	
	Lần 1 n (%)	Lần 2 n (%)	Lần 1 n (%)	Lần 2 n (%)
	n = 274	n = 74	n = 221	n = 7
Trực tiếp điều trị bệnh nhân COVID-19 ở bệnh viện	163 (59,5)	49 (51,0)	139 (62,9)	6 (85,7)
Trực tiếp điều trị bệnh nhân COVID-19 ở cộng đồng	16 (5,8)	4 (5,4)	16 (7,2)	1 (14,3)
Trực tiếp chăm sóc BN F0 (ở bệnh viện hoặc cộng đồng)	194 (70,8)	48 (64,9)	168 (76,0)	4 (57,1)
Lấy mẫu COVID-19 ở cộng đồng	80 (29,2)	15 (20,3)	55 (24,9)	1 (14,3)
Điều tra, truy vết F0 và các trường hợp tiếp xúc gần	1 (0,4)	0	0	0
Triển khai tiêm vaccine COVID 19	57 (20,8)	10 (13,5)	42 (19,0)	1 (14,3)
Hỗ trợ tiêm COVID-19	79 (28,8)	12 (16,2)	51 (23,1)	2 (28,6)
Các công việc hỗ trợ/ gián tiếp khác	95 (34,7)	16 (21,6)	71 (32,1)	1 (14,3)

Bảng 1 cho thấy nhiệm vụ chính của nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố trong cả 2 lần tham gia chống dịch của năm 2021 và 2022 là trực tiếp điều trị (51,0 - 85,7%) và chăm sóc bệnh nhân COVID-19 (57,1 - 76,0%). Trong năm 2021, có khoảng 13,5 -

29,2% nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố tham gia công tác lấy mẫu cộng đồng và công tác liên quan đến vắc xin. Đến năm 2022, tỷ lệ nhân viên y tế tham gia công tác lấy mẫu và tiêm chủng không có nhiều thay đổi (14,3 - 28,6%).

Bảng 2. Tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn kiến thức ứng phó với dịch COVID-19

Nội dung tập huấn	Năm 2021		Năm 2022 n (%)
	Lần 1 n (%)	Lần 2 n (%)	
	n = 274	n = 74	n = 221
Sử dụng vật dụng phòng hộ cá nhân (PPE) đúng cách	262 (95,6)	61 (82,4)	136 (61,5)
Điều tra, truy vết dịch tễ	168 (61,3)	38 (51,4)	82 (37,1)
Lấy mẫu xét nghiệm COVID-19	221 (80,7)	49 (66,2)	107 (48,4)
Chẩn đoán và điều trị COVID-19	180 (65,7)	49 (66,2)	109 (49,3)
Chăm sóc bệnh nhân COVID-19 mức độ vừa và nhẹ	232 (84,7)	60 (80,1)	137 (62,0)
Chăm sóc bệnh nhân COVID-19 mức độ nặng và nguy kịch	208 (75,9)	55 (74,3)	144 (65,2)
Xử trí an toàn bệnh nhân COVID-19 tử vong	189 (69,0)	51 (68,9)	114 (51,6)
Tự chăm sóc bản thân (chống stress, chế độ ăn uống...)	184 (67,2)	46 (62,2)	97 (43,9)
Đặc điểm vi sinh, sinh bệnh học COVID-19	186 (67,9)	43 (58,1)	95 (43,0)
Tiêm chủng COVID-19 an toàn	159 (58,0)	38 (51,4)	92 (41,6)
Các hoạt động hỗ trợ tiêm chủng	129 (47,1)	25 (33,8)	75 (33,9)

Bảng 2 cho thấy ở lần tham gia chống dịch đầu tiên trong năm 2021, tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn các kiến thức chuyên môn liên quan đến điều trị, chăm sóc bệnh nhân COVID-19 đều đạt trên 65%. Đặc biệt, có tới 95,6% nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn đầy đủ về nội dung sử dụng vật dụng phòng hộ cá nhân (PPE) đúng cách. Tỷ lệ

nhân viên y tế được tập huấn các kiến thức có xu hướng giảm dần từ lần đầu của năm 2021 cho tới lần thứ 2 của năm 2021 và sau đó là năm 2022 - với khoảng 40 - 60% nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn nhắc lại/bổ sung các kiến thức về phòng hộ cá nhân cũng như kiến thức chuyên môn phòng chống dịch.

Bảng 3. Sự hỗ trợ về phương tiện phòng hộ cá nhân và hậu cần đối với nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/TP khi tham gia chống dịch

Nội dung	Năm 2021		Năm 2022	
	Lần 1	Lần 2	Lần 1	Lần 2
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
	n = 274	n = 74	n = 221	n = 7
Khẩu trang N95 tiêu chuẩn bộ y tế	262 (95,6)	69 (93,2)	201 (90,9)	7 (100,0)
Khẩu trang y tế tiêu chuẩn bộ y tế	264 (96,7)	72 (97,2)	212 (95,9)	7 (100,0)
Áo choàng bảo hộ tiêu chuẩn bộ y tế	264 (96,7)	67 (90,5)	210 (95,0)	7 (100,0)
Găng tay y tế tiêu chuẩn bộ y tế	268 (97,8)	69 (93,2)	211 (95,4)	7 (100,0)
Tấm che mặt tiêu chuẩn bộ y tế	271 (98,9)	72 (97,2)	208 (94,1)	7 (100,0)
Dung dịch sát khuẩn tay	272 (99,3)	71 (95,9)	206 (93,2)	6 (85,7)
Dung dịch súc miệng/họng	236 (86,1)	59 (79,7)	185 (83,7)	6 (85,7)
Các loại thuốc bổ, vitamin	165 (60,2)	54 (72,9)	129 (58,3)	4 (57,1)
Đồ ăn và nước uống hàng ngày phù hợp (3 bữa chính)	249 (90,9)	69 (93,2)	169 (76,4)	5 (71,4)
Chỗ ngủ và nghỉ phù hợp	248 (90,5)	68 (91,8)	183 (82,8)	6 (85,7)
Phương tiện di chuyển trong quá trình làm việc	117 (42,7)	47 (63,5)	79 (35,7)	3 (42,9)

Trong năm 2021, tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được nhận cung cấp đồ bảo hộ cá nhân cũng như nhận được sự hỗ trợ về mặt hậu cần đều đạt mức cao - dao động từ khoảng 90 - 99% (Bảng 3). Riêng tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được cung cấp các loại thuốc bổ, vitamin và phương tiện di chuyển ở cả lần chống dịch

thứ nhất và thứ hai đều thấp hơn so với mặt bằng chung của các nội dung/phương tiện hỗ trợ (60,2 - 86,1%). Đến năm 2022, sự hỗ trợ về mặt phương tiện phòng hộ đối với nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố cũng khá tương đồng so với năm 2021 nhưng sự hỗ trợ về hậu cần về chỗ ngủ nghỉ và phương tiện di chuyển lại giảm đi đáng kể.

Bảng 4. Tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố gặp phải các vấn đề lo lắng trong quá trình tham gia chống dịch

Vấn đề	Năm 2021		Năm 2022	
	Lần 1	Lần 2	Lần 1	Lần 2
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
	n = 271	n = 74	n = 221	n = 7
Lo lắng có thể bị nhiễm COVID 19	214 (78,9)	51 (68,9)	89 (40,2)	4 (57,1)
Lo lắng phơi nhiễm với các trường hợp bị COVID-19 mà không biết	214 (78,9)	55 (74,3)	93 (42,0)	5 (71,4)
Lo lắng thiếu đồ bảo hộ đạt tiêu chuẩn	142 (52,3)	40 (54,0)	67 (30,3)	3 (42,8)
Lo lắng thiếu khẩu trang đạt tiêu chuẩn	141 (52,0)	41 (55,4)	63 (28,5)	3 (42,8)
Lo lắng dịch bệnh COVID 19 không được kiểm soát	218 (80,4)	61 (82,4)	95 (42,9)	4 (57,1)
Nản chí vì kết quả công việc không như mong muốn	136 (50,1)	33 (44,5)	65 (29,4)	3 (42,8)
Cảm thấy cô đơn khi xa cách người thân dài ngày	184 (67,8)	48 (64,8)	91 (41,1)	4 (57,1)

Kết quả từ bảng trên cho thấy trong năm 2021, tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố lo lắng dịch bệnh COVID-19 không được kiểm soát, lo lắng có thể bị nhiễm COVID-19 hoặc phơi nhiễm với các trường hợp bị COVID-19 mà không biết đều ở mức cao (60 - 80%). Mỗi lo lắng thiếu đồ phòng hộ cá nhân gặp ở 40 - <50% nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố. Cảm giác cô đơn khi xa cách người thân dài ngày được quan sát thấy ở 201 (62,6%) nhân viên y tế trong lần đầu chống dịch nhưng giảm xuống 53 (54,1%) trong lần thứ 2 tham gia chống dịch. Sang năm 2022, các vấn đề lo lắng có xu hướng giảm bớt ở cả 2 lần chống dịch. Riêng tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố lo lắng phơi nhiễm với các trường hợp bị COVID-19 mà không biết ở lần 2 năm 2022 tăng lên nổi trội (77,8%) so với xu hướng chung.

IV. BÀN LUẬN

Nhân viên y tế là lực lượng nòng cốt trong công tác chống dịch bệnh nói chung và dịch COVID-19 nói riêng. Trong số 287 nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố, có 274 nhân viên y tế tham gia chống dịch năm 2021 và 221 nhân viên y tế tham gia năm 2022. Tuy nhiên, số lượng nhân viên y tế tham gia chống dịch trong lần 2 của năm 2022 khá nhỏ (7 người) nên các kết quả so sánh với kết quả của lần chống dịch này mang tính chất khá tương đối.

Ở cả 4 lần tham gia chống dịch được quan sát, nhiệm vụ của phần lớn nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố là điều trị và chăm sóc bệnh nhân (Bảng 1). Tuy nhiên, trong điều kiện cách ly nghiêm ngặt giữa môi trường thu dung/điều trị và cộng đồng, ngoài công tác chuyên môn, nhân viên y tế còn phải tham gia hỗ trợ các công việc hành chính, hậu cần tại

cơ sở y tế. Kết quả nghiên cứu chỉ ra một tỷ lệ tương đối (14,3 - 34,7%) nhân viên y tế tham gia các công việc hỗ trợ/gián tiếp khác trong quá trình tham gia chống dịch.

Việc đào tạo và tập huấn kiến thức về phòng ngừa lây nhiễm cũng như các kiến thức chuyên môn là cần thiết để nhân viên y tế tự tin và chủ động khi tham gia phòng chống dịch. Nghiên cứu của Lê Thị Thanh Xuân và cộng sự đã chỉ ra rằng nhân viên y tế được đào tạo kiến thức chuyên môn về điều trị và dự phòng có tinh thần sẵn sàng ứng phó với dịch bệnh cao hơn 2,2 (1,1 - 5,1) và 2,3 (1,3 - 6,9) lần so với nhóm không được đào tạo.⁷ Theo thống kê trong nghiên cứu của chúng tôi, trong năm 2021, tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được cung cấp các kiến thức nhằm ứng phó với dịch COVID-19 đều khá cao (> 65%) và nội dung sử dụng vật dụng phòng hộ cá nhân (PPE) đúng cách được tập huấn đầy đủ nhất (95,6%) ở lần tham gia chống dịch đầu tiên (Bảng 2). Điều này cho thấy công tác phòng ngừa lây nhiễm và đảm bảo an toàn cho nhân viên y tế trong phòng chống dịch được các đơn vị đặt ưu tiên hàng đầu. Chúng tôi ghi nhận sự khác biệt đáng kể về tỷ lệ nhân viên y tế được tập huấn các kiến thức chuyên môn về chăm sóc, điều trị bệnh nhân; điều tra, truy vết; lấy mẫu xét nghiệm và tiêm chủng do sự đa dạng về chức danh nghề nghiệp và vị trí công tác của đối tượng nhân viên y tế tham gia nghiên cứu. Tỷ lệ nhân viên y tế được đào tạo kiến thức chuyên môn về chăm sóc và điều trị bệnh nhân phù hợp tỷ lệ nhân viên y tế thực hiện các nhiệm vụ tương ứng được đề cập trong Bảng 1. Sang năm 2022, tỷ lệ nhân viên y tế được tập huấn nhắc lại/bổ sung các nội dung liên quan đến điều trị và chăm sóc bệnh nhân vẫn giữ ở mức trên 45%. Điều này được cho là cần thiết do các phác đồ, hướng dẫn chẩn đoán và điều trị bệnh nhân COVID-19 vẫn luôn có những cập

nhật, chỉnh sửa, bổ sung cho phù hợp với tình hình dịch và thực tế nghiên cứu.

Trong cả năm 2021 và 2022, tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được cung cấp đồ bảo hộ cá nhân đều cao (90 - 99%) (Bảng 3). Sự hỗ trợ về hậu cần bao gồm đồ ăn, nước uống, chỗ ngủ nghỉ đạt mức 90,9 - 93,2%, 90,5 - 91,8% và 42,7 - 63,5% trong năm 2021 nhưng giảm xuống tương ứng còn 71,4 - 76,4%, 82,8 - 85,7% và 35,7 - 42,9% trong năm 2022. Kết quả này tương đồng với kết quả nghiên cứu được thực hiện trên nhân viên y tế tuyến huyện và xã trong cùng khuôn khổ đề tài cấp Bộ.⁵ Riêng sự hỗ trợ về phương tiện di chuyển của y tế tuyến xã (0 - 30,6%) thấp hơn so với tuyến tỉnh (35,6 - 63,5%) do nhân viên y tế tuyến xã thường làm việc trong phạm vi gần - gói trọn trong địa bàn xã hoặc các xã lân cận.

COVID-19 bùng phát và gây ra những tác động tiêu cực đến tâm lý của nhân viên y tế trong và cả sau quá trình tham gia chống dịch.⁸ Tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố trong nghiên cứu của chúng tôi lo lắng dịch bệnh COVID-19 không được kiểm soát, lo lắng có thể bị nhiễm COVID-19 hoặc phơi nhiễm với các trường hợp bị COVID-19 mà không biết đều ở mức cao (khoảng 70 - 80%) trong năm 2021. Kết quả này của chúng tôi cho thấy tỷ lệ nhân viên y tế lo lắng bị nhiễm COVID-19, lo lắng tiếp xúc với các trường hợp mắc không triệu chứng và lo dịch không kiểm soát được cao hơn kết quả được trình bày trong một nghiên cứu cắt ngang được tiến hành tại Bệnh viện tỉnh Phúc Kiến, Trung Quốc hồi tháng 2/2020 (26,2%, 67,2% và 67%), tuy nhiên lại khá tương đồng so với kết quả trên tuyến huyện và xã trong cùng khuôn khổ đề tài cấp Bộ.^{5,6,9} Tỷ lệ nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố cảm giác cô đơn khi xa cách người thân dài ngày cao hơn tuyến xã ở cả 4 lần chống dịch do nhân viên y tế tại các

bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố thường được điều động đi chống dịch tại các địa bàn khác trong tỉnh hay tỉnh khác nhiều hơn lực lượng y tế tuyến xã. Đến năm 2022, sự lo lắng của nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố giảm đi rõ rệt. Điều này là do nhân viên y tế đã dần quen với các áp lực trong quá trình chống dịch, đồng thời diễn biến dịch COVID-19 trong năm 2022 đã phần nào bớt căng thẳng và tỷ lệ bao phủ của vắc xin phòng COVID-19 cũng ở đạt mức cao.^{10,11}

V. KẾT LUẬN

Nhân lực y tế tuyến tỉnh đóng vai trò quan trọng trong công tác phòng chống dịch COVID-19, đặc biệt là công tác điều trị và chăm sóc bệnh nhân. Trong quá trình tham gia chống dịch năm 2021 - 2022, nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố được tập huấn khá đầy đủ các nội dung về phòng ngừa lây nhiễm cũng như các kiến thức chuyên môn về chăm sóc, điều trị bệnh nhân, lấy mẫu, tiêm chủng. nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố trải qua nhiều vấn đề lo lắng trong lần đầu tham gia chống dịch năm 2021. Sau quá trình thích nghi, các mối lo lắng và cảm xúc tiêu cực của nhân viên y tế có xu hướng giảm bớt trong năm 2022. Tuy nhiên, kết quả này cũng đưa ra cảnh báo về tác động tâm lý của đại dịch COVID-19 đến nhân viên y tế tại các bệnh viện tuyến tỉnh/thành phố, từ đó đòi hỏi sự quan tâm đúng mực của hệ thống y tế đến việc thống kê, nghiên cứu và đưa ra can thiệp kịp thời để hỗ trợ nhân viên y tế.

Lời cảm ơn

Nhóm nghiên cứu xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến nhân viên y tế tại các bệnh viện và trung tâm kiểm soát bệnh tật của 7 tỉnh/thành (Hà Nội, Bắc Ninh, Bắc Giang, Nghệ An, Đắk Lắk, Bình Dương, Kiên Giang) đã đồng ý tham gia và hoàn thành bộ câu hỏi nghiên cứu. Nhóm

tác giả cam kết không có xung đột lợi ích từ kết quả nghiên cứu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hamid H, Abid Z, Amir A, Rehman TU, Akram W, Mehboob T. Current burden on healthcare systems in low- and middle-income countries: recommendations for emergency care of COVID-19. *Drugs Ther Perspect*. 2020; 36(10): 466-468. doi:10.1007/s40267-020-00766-2.
2. Wang C, Wang Z, Wang G, Lau JYN, Zhang K, Li W. COVID-19 in early 2021: current status and looking forward. *Signal Transduction and Targeted Therapy*. 2021; 6: 114.
3. Bộ Y tế. Tổng Hợp Nhân Lực y Tế Huy Động Hỗ Trợ Chống Dịch Tại Miền Nam Từ 1/7/2021. Bộ Y tế; 2021. https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/-infographic-toan-canh-cuoc-huy-ong-gan-14-600-chien-si-ao-trang-cua-nganh-y-giup-mien-nam-chong-covid-19.
4. Koontalay A, Suksatan W, Prabsangob K, Sadang JM. Healthcare Workers' Burdens During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Systematic Review. *J Multidiscip Healthc*. 2021; 14: 3015-3025. doi:10.2147/JMDH.S330041.
5. Khổng Văn Cường, Đỗ Nam Khánh, Trương Hoàng Anh, Lê Minh Giang. Thực trạng nhân lực y tế tuyến xã tham gia phòng chống Covid-19 tại một số tỉnh trọng điểm trong năm 2021, 2022. *Tạp chí Nghiên cứu Y học*. 2023; 165(4): 217-225. doi:10.52852/tcncyh.v165i4.1534.
6. Trần Thanh Thúy, Đỗ Nam Khánh, Trần Thị Hào, Trương Hoàng Anh, Lê Minh Giang. Thực trạng tham gia phòng chống dịch covid-19 của nhân viên y tế tuyến huyện tại một số tỉnh năm 2021 và 2022. *Tạp chí Nghiên cứu Y học*. 2023; 165(4): 208-216. doi:10.52852/tcncyh.v165i4.1533.
7. Lê Thị Thanh Xuân, Nguyễn Thanh Thảo,

Nguyễn Ngọc Anh và cộng sự. Tính sẵn sàng ứng phó với COVID-19 của nhân viên y tế Việt Nam năm 2021. *Tạp chí Nghiên cứu Y học*. 2022; 157(9): 222-231. doi:10.52852/tcncyh.v157i9.1010.

8. Ghahramani S, Kasraei H, Hayati R, Tabrizi R, Marzaleh MA. Health care workers' mental health in the face of COVID-19: a systematic review and meta-analysis. *Int J Psychiatry Clin Pract*. Published online July 23, 2022: 1-10. doi: 10.1080/13651501.2022.2101927.

9. Lu W, Wang H, Lin Y, Li L. Psychological status of medical workforce during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional

study. *Psychiatry Res*. 2020; 288: 112936. doi:10.1016/j.psychres.2020.112936.

10. Hoang V. The COVID-19 pandemic in Vietnam - success, crisis, and endemic: Key thresholds and lessons. *J Glob Health*. 12:03065. doi:10.7189/jogh.12.03065.

11. World Health Organization (WHO) - Representative office for Vietnam. Viet Nam COVID-19 Situation Report #105 - Epidemiological Report as of 1 January 2023.; 2023. <https://www.who.int/vietnam/internal-publications-detail/covid-19-in-viet-nam-situation-report-105>

Summary

THE STATUS OF PARTICIPATION IN THE PREVENTION OF COVID-19 AMONG HEALTHCARE WORKERS AT SOME PROVINCIAL/CITY HOSPITALS IN 2021 – 2022

The study was conducted on 287 healthcare workers at various provincial/city hospitals in 7 key provinces/cities considered as COVID-19 hotspots to learn the characteristics of this group's participation in the fight against the epidemic in the period of 2021 - 2022. The study was a cross-sectional study. Research results showed that the task of most provincial healthcare workers when participating in the fight against the epidemic was to treat and care for patients. The percentage of provincial healthcare workers trained in knowledge to respond to the COVID-19 epidemic reached a high level (> 65%), especially the content of using personal protective equipment (PPE) properly. The provision of personal protective equipment for health workers is also guaranteed during anti-epidemic participation (90 - 99%), however, the logistical support in 2022 was assessed less fully than that in 2021. Provincial healthcare workers experienced many anxiety problems when participating in the fight against the epidemic for the first time in 2021. After the adaptation process, the anxiety and negative emotions among healthcare workers tended to decrease in 2022.

Keywords: Healthcare workers, provincial/city hospitals, COVID-19.